

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter i Europa–Medelhavsområdet

(yttrande på eget initiativ)

(2018/C 081/06)

Föredragande: **Helena DE FELIPE LEHTONEN**

Beslut av EESK:s plenarförsamling	30.3.2017
Rättslig grund	Artikel 29.2 i arbetsordningen Yttrande på eget initiativ
Ansvarig facksektion	Facksektionen för yttre förbindelser
Antagande av facksektionen	28.9.2017
Antagande vid plenarsessionen	18.10.2017
Plenarsession nr	529
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	123/0/1

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Vikten av de ekonomiska och sociala organisationerna och det civila samhällets organisationer rent generellt framhölls redan i Barcelonaförklaringen ⁽¹⁾ från 1995 som en nödvändig faktor för att främja en gradvis uppbyggnad i Medelhavsområdet av ett område med fred och stabilitet, gemensamt välstånd och dialog mellan kulturer och civilisationer i de olika länderna, samhällena och kulturerna runt Medelhavet. Det civila samhällets organisationer i Medelhavsområdet bidrar i nuläget till integration, delaktighet och dialog med offentliga myndigheter, även lokala sådana, med målsättningen att främja ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter i Medelhavsområdet. EESK anser att det är nödvändigt att stärka de ekonomiska och sociala rådens roll på de platser där sådana finns, samt att främja deras uppbyggnad i länder där de har försvunnit eller inte har byggts upp genom att förstärka synergieffekterna mellan de olika berörda aktörerna. I samband med främjandet av dessa rättigheter bör de ekonomiska och sociala råden och de ekonomiska och sociala organisationerna inleda samarbeten som ökar möjligheterna att faktiskt utöva rättigheterna.

1.2 Kvinnor utsätts för könsstereotyper som leder till att nya politiska, ekonomiska och utbildningsmässiga hinder byggs upp, vilket får allvarliga konsekvenser för samhällets utveckling. EESK uppmanar till en minskning av de enorma klyftor som finns mellan lagstiftningen och verkligheten. Med anledning av detta anser kommittén att man snarast bör ställa resurser till förfogande för att utbilda och öka medvetenheten hos de grupper som har i uppgift att säkerställa en effektiv tillämpning av denna lagstiftning. För att stärka rättigheterna rekommenderar EESK när det gäller jämställdhetsfrågor att de lokala myndigheterna samarbetar med i organisationer, ekonomiska och sociala aktörer, civilsamhället och dess nätverk som är verksamma på olika områden i sina respektive samhällen. Denna verksamhet bör dessutom stödjas med bidrag från universitet och specialiserade forskningscentrum.

1.3 Hotet från våldsam extremism bör bekämpas genom att man tar itu med de många bakomliggande orsakerna, och inte bara med säkerhetsfrågan. När det gäller denna uppgift bör de ekonomiska och sociala organisationerna spela en ledande roll i samarbete med institutioner och nätverk som arbetar med interkulturell och interreligiös dialog för att få större genomslagskraft, och deras verksamhet bör också omfatta **kulturarvet, konstnärlig verksamhet och kreativa sektorer**. EESK uppmanar Europeiska kommissionen och medlemsstaterna i unionen för Medelhavsområdet att främja denna verksamhet med inriktning på interkulturell dialog också bland sociala aktörer, och att i sin tur stärka specialiserade organisationer som under många år har arbetat i Medelhavsområdet, till exempel Anna Lindh-stiftelsen ⁽²⁾. EESK uppmanar till ett ökat samarbete när det gäller skyddet av kulturarvet, som för närvarande hotas av väpnade konflikter och våldsamma organisationer.

⁽¹⁾ <http://ufmsecretariat.org/barcelona-declaration-adopted-at-the-euro-mediterranean-conference-2728-november-1995/>

⁽²⁾ <http://www.annalindhfoundation.org/>

1.4 **Ekonomiska, arbetsrelaterade och sociala rättigheter** är en förutsättning för ekonomisk utveckling och ett demokratiskt samhälle. Av dessa rättigheter är näringsfrihet, föreningsfrihet, frihet att vidta fackliga åtgärder, kollektiva förhandlingar, socialt skydd på områden som hälso- och sjukvård och utbildning samt rättigheter för äldre medborgare särskilt viktiga. ILO påpekade detta i samband med dess inrättande och i anslutning till Philadelphiadeklarationen i syfte att framhålla att den ekonomiska organisationen måste underordnas den sociala rättvisan. Denna bör dessutom vara det centrala målet för all nationell och internationell politik. I Philadelphiaförklaringen betonas att "ekonomi och finanser är medel i människornas tjänst."

1.5 Medierna spelar en central roll i utformningen av gemensamma visioner och idéer och är en viktig drivkraft för att förbättra den interkulturella dialogen och främja respekt, tolerans och ömsesidig förståelse. EESK välkomnar därför lanseringen av projekt som värnar om respekten för mångfald och främjar information som är fri från vinklingar, stereotyper och snedvridna uppfattningar. Kommittén anser också att man bör utöka användningen av dessa verktyg för övervakning, utbildning och informationskampanjer med avseende på bekämpning av rasism och islamofobi i medierna, och att man bör främja samarbetsmekanismer och gemensamma plattformar för yrkesutveckling med fokus på såväl yrkesetik som yttrandefrihet.

1.6 Utbildning är den främsta vägen till socioekonomisk rörlighet och följaktligen även till en potentiell förbättring av livskvaliteten. Bristen på lika möjligheter inom utbildningssektorn sätter dock stabiliteten och säkerheten i regionen på spel. EESK uppmuntrar därför gemensamma insatser för att förbättra kvaliteten inom primär- och sekundärutbildning, högre utbildning samt yrkesutbildning genom utbyte av erfarenheter när det gäller utvecklingen av kursplaner och innovativa metoder. EESK anser dessutom att det är mycket viktigt att överbrygga kunskapsklyftan mellan de båda sidorna av Medelhavet, och i detta syfte föreslår kommittén att man främjar kunskapsnätverk och gemensamma utredningar som underlättar överföring och förmedling av kunskap, samt att man främjar rörlighet för lärare, studenter, akademiker och forskare samt stöder översättningen av deras arbete, framför allt till och från arabiska.

1.7 Icke-formell utbildning är ett nödvändigt komplement eftersom den bidrar till mer inkluderande och pluralistiska samhällen. EESK anser att man bör stärka synergieffekterna mellan formell utbildning och icke-formell utbildning och uppmuntra denna typ av utbildning som ett verktyg för att främja en fredskultur och livslångt lärande. EESK anser därför att man bör utöka budgeten för icke-formellt lärande och främja överföringen av erfarenheter och kunskaper mellan Europa och södra Medelhavsområdet.

1.8 För att främja en inkluderande och konkurrenskraftig ekonomi är det nödvändigt att stödja människors digitala och tekniska integrering. Mot bakgrund av detta understryker kommittén behovet av att främja dels regionala och lokala projekt som stärker medborgarnas kompetens när det gäller användningen av ny teknik samt på områdena företagande och digitalisering, dels initiativen för medborgardeltagande och främjande av digital utbildning och skapande av arbetstillfällen med anständiga villkor, till exempel de urbana initiativen för social och digital innovation (Labs).

2. Bakgrund

2.1 År 2011 skakade den arabiska ungdomens längtan efter förändring om ett antal politiska system som plötsligt ifrågasattes i grunden. I Tunisien, Egypten, Libyen och Jemen avsattes politiska ledare, men de konkreta politiska omständigheterna ledde dem in på mycket olika vägar: från en stadig övergång i Tunisien, som underlättades av landets dynamiska civilsamhälle, till regimskifte i Egypten och öppen konflikt i Libyen och Jemen. Syrien har blivit indraget i ett blodigt krig, som nu har fått en såväl regional som internationell dimension. Detta har lett till dramatiska folkförflyttningar och migrationsströmmar utan motstycke som har destabiliserat hela Europa-Medelhavsområdet.

2.2 Utöver ett regimskifte ville man skapa ett mer rättvist och inkluderande system, politiska friheter, social rättvisa, möjligheter och värddiga villkor. Förhoppningarna grusades eftersom det inte skedde några förändringar på det sociala området. Konkreta politiska omständigheter, i och utanför dessa länder, bidrog till att förhoppningarna gick om intet. Sex år senare har de rättmätiga kraven på ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ännu inte infriats, och utgör fortfarande en potentiell källa till instabilitet i regionen.

2.3 Mot bakgrund av detta anser EESK att det är en absolut prioritet att fred uppnås och demokrati införs i hela regionen samt att hela befolkningens mänskliga och grundläggande rättigheter respekteras.

2.4 Grundläggande rättigheter: ofrånkomliga och omistliga

2.4.1 EESK uppmanar alla länder i södra och östra Medelhavsområdet att ansluta sig till den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter⁽³⁾ och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna⁽⁴⁾. Samtidigt betonar kommittén vikten av sekulära principer och värderingar samt skyddet av rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, religiösa och språkliga minoriteter⁽⁵⁾.

2.4.2 EESK betonar den centrala betydelsen av skyddet för ett anständigt liv för alla. EESK betonar att man måste säkerställa tillgång till dricksvatten och livsmedel i tillräcklig mängd och på rimliga villkor samt tillräcklig tillgång till energi för att förebygga energitvång när det gäller såväl enskilda som samhället som helhet, garantera utvecklingen på hälsoområdet samt främja en dräglig miljö.

2.4.3 På samma sätt, och med tanke på de särskilda omständigheter som påverkar regionen, måste man på såväl nationell som internationell nivå kunna garantera rätten till en dräglig bostad eller, i avsaknad av sådan, till ett skydd eller härbärge som är lämpligt för enskilda och familjer. EESK anser också att man bör säkerställa rätten till en värdig och inkluderande återuppbyggnad av områden som ödelagts, oavsett om orsaken är naturkatastrofer eller väpnade konflikter.

2.5 Rätten till ett värdigt arbete: en faktor för social stabilitet och utveckling

2.5.1 EESK anser att det i grannländernas samhällen krävs en gemensam insats för att öka integrationen och sammanhållningen. Dessutom behöver deras ekonomier reformeras och förnyas för att skapa arbetstillfällen med skäliga villkor, som är en avgörande faktor för en hållbar utveckling.

2.5.2 EESK betonar också behovet av att garantera de rättigheter som bör utgöra grunden för ovan nämnda principer. I detta avseende bör man säkerställa rätten till arbete med skäliga villkor i dessa länder oavsett människors härkomst, religion eller nationalitet.

2.5.3 Som en grundförutsättning för att undvika fattigdom anser EESK att det är mycket viktigt att åtgärder vidtas för att främja arbete med skäliga villkor som en faktor för social stabilitet, i enlighet med vad som anges i ILO-deklarationen om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och dess uppföljning⁽⁶⁾ och i den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter⁽⁷⁾. EESK anser därför att dessa dokument bör undertecknas. Således är det nödvändigt att säkerställa arbetstagarnas grundläggande rättigheter såsom rätten till föreningsfrihet, rätten att bilda en fackförening eller att ansluta sig till en som man anser lämplig, rätten att strejka, ett verkligt erkännande av rätten till kollektivförhandlingar samt säkerhets- och hygiennormer vid utövandet av arbete samt rätten till lön.

2.5.4 Såsom ILO har föreslagit bör man också utveckla rätten till bostad för att skydda hela befolkningen, inte minst de mest sårbara grupperna. Det är också viktigt att bekämpa kränkningar av grundläggande rättigheter, till exempel exploatering av barn eller tvångsarbete, och främja tillgången till arbetsmarknaden för kvinnor och personer med funktionsnedsättning.

2.6 Företagande: en viktig drivkraft för den ekonomiska utvecklingen

2.6.1 Enligt EU är freden, stabiliteten, säkerheten och välståndet i Europa-Medelhavsområdet beroende av fem centrala faktorer: ekonomisk utveckling genom modernisering och diversifiering av ekonomierna, förstärkning av ekosystemet för entreprenörskap och innovativt företagande, skapande av arbetstillfällen genom kvalificerad yrkesutbildning (särskilt för ungdomar), utveckling av den privata sektorn (i synnerhet små och medelstora företag) samt energi- och miljömässig hållbarhet⁽⁸⁾. Skapandet av högkvalitativa arbetstillfällen är en grundförutsättning för ekonomiskt välbefinnande och stärkandet av kvinnors företagande och företagsrelaterade synergieffekter på båda sidorna av Medelhavet.

EESK anser vidare att dessa faktorer är oskiljaktigt kopplade till den sociala utvecklingen. Anledningen till detta är att stabiliteten, säkerheten och välbefinnandet alltid bygger på integration och social sammanhållning.

⁽³⁾ <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CCPR.aspx>

⁽⁴⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=SV>

⁽⁵⁾ <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/Minorities.aspx>

⁽⁶⁾ <http://www.ilo.org/declaration/thedeclaration/textdeclaration/lang-en/index.htm>

⁽⁷⁾ <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CESCR.aspx>

⁽⁸⁾ http://eeas.europa.eu/archives/docs/enp/documents/2015/151118_joint-communication_review-of-the-enp_sv.pdf

2.6.2 Som en avgörande faktor för dessa ekonomiers utveckling anges i det gemensamma meddelandet behovet av att möjliggöra och säkerställa privat företagande på lika villkor. Därför måste man se till att det finns en rättslig ram som skapar garantier för rätten till privat egendom och säkerställer dess okränkbarhet.

2.6.3 EESK betonar också vikten av att de offentliga myndigheterna slår vakt om en fri och rättvis ekonomisk konkurrens som garanterar lika villkor för företagarna. Kommittén anser därför att det är nödvändigt att säkerställa likabehandling när det gäller tillgången till finansiering och tillhandahållandet av mikrofinanstjänster, samt att garantera att den offentliga förvaltningen är fri från korruption och ser det som sin uppgift att agera i det allmännas intresse.

2.7 Rätten till kreativitet och innovation: en garanti för en diversifierad ekonomi med mervärde

2.7.1 Syftet med ministerförklaringen från unionen för Medelhavsområdet om den digitala ekonomin⁽⁹⁾ är att främja nya teknikformers inkluderande och övergripande effekter på de kulturella, sociala, ekonomiska, myndighetsrelaterade och säkerhetsmässiga områdena.

2.7.2 EESK stöder också resonemanget i det gemensamma meddelandet om behovet av att diversifiera och utveckla Medelhavsområdets ekonomier på ett hållbart och inkluderande sätt.

2.7.3 När det gäller utformningen av nya program erinrar EESK om behovet av att inrätta EU-program för Europa-Medelhavsområdet med syftet att driva innovationen framåt för att möjliggöra framsteg i regionens ekonomiska utveckling och samtidigt bevara den individuella och kollektiva rättigheten att skapa och utveckla. Denna rättighet innebär att man måste erkänna rätten till immateriell egendom, rätten att dela och sprida innovationer och rätten att få tillgång till ny teknik.

2.7.4 Enligt EESK är digital delaktighet och fri tillgång till internet en såväl individuell som kollektiv rättighet som hänger intimt samman med innovationsverksamhet.

2.8 Rätten till kvalitetsutbildning: en hörnsten i den mänskliga utvecklingen

2.8.1 Utbildning är den främsta vägen till socioekonomisk rörlighet, och till en potentiell förbättring av livskvaliteten. Enligt FN:s utvecklingsprogram (UNDP)⁽¹⁰⁾ har låg- och mellanstadieutbildningen i många av regionens länder visserligen uppnått internationell standard och det har även gjorts betydande framsteg i fråga om högstadie- och gymnasieutbildningen, men utbildningens kvalitet är likväl otillfredsställande. Världsbanken har utvecklat program för denna region i samarbete med andra organ och det skulle vara bra om Europeiska kommissionen arbetade på samma linje. Dessutom påpekas att de stora skillnaderna i fråga om möjligheter på utbildningsområdet undergräver det sociala kontraktet i arabländerna.

2.8.2 I färdplanen för unionen för Medelhavet⁽¹¹⁾ betonas behovet av att stärka utbildningen, som är en viktig faktor när det gäller att skapa hållbara och kvalificerade arbetstillfällen, särskilt för ungdomar som är arbetslösa och riskerar att utsättas för missförhållanden i arbetslivet. Dessutom framhålls att forskning och innovation är en grundförutsättning för ekonomiernas modernisering, samt att hållbarheten är en övergripande faktor för att garantera en inkluderande social och ekonomisk utveckling.

2.8.3 Att stärka det sociala kapitalet är avgörande för stabiliteten och säkerheten i regionen. Det är därför nödvändigt att främja grundskole- och gymnasieutbildning och högre utbildning, liksom tillgången till forskning och vetenskapliga rön, anställbarhet, hälsa, medbestämmande och rörlighet för ungdomar, jämställdhet, debattforum och social integration.

2.8.4 Trots vissa problem med tillgången till utbildning för alla och behovet av att förbättra primär- och sekundärutbildningens kvalitet ligger den största utmaningen i att överbrygga klyftan mellan utbildning och arbete. I detta avseende är det ytterst viktigt att främja strukturer som kopplar samman arbetsmarknaden och utbildningssystemet för att säkerställa att ungdomar integreras fullständigt i samhället. EESK anser därför att det är mycket viktigt att främja utbyte av erfarenheter av utformning av kursplaner och innovativa metoder, med tonvikt på att överföra erfarenheter och metoder för att se till att kompetenser och kvalifikationer motsvarar arbetsmarknadens behov, samt på att främja och förbättra utbildningen och yrkesutbildningen med hänsyn till utmaningen att under det kommande decenniet skapa 60 miljoner arbetstillfällen i arabländerna.

⁽⁹⁾ <http://ufmsecretariat.org/wp-content/uploads/2014/09/UfMMinistersDeclarationEN.pdf>

⁽¹⁰⁾ http://www.arabstates.undp.org/content/rbas/en/home/library/huma_development/arab-human-development-report-2016-youth-and-the-prospects-for/

⁽¹¹⁾ <http://ufmsecretariat.org/wp-content/uploads/2017/01/UfM-Roadmap-23-JAN-2017.pdf>

2.8.5 Arbetsmarknadens parter och andra specialiserade organisationer har betonat den centrala roll som icke-formell utbildning spelar som primärt instrument och långsiktig lösning för bekämpning av radikaliserings och extremism, och dess betydelse när det gäller att integrera utsatta grupper, särskilt ungdomar och kvinnor.

2.8.6 EESK välkomnar erkännandet av den icke-formella utbildningens betydelse som ett komplement till formell utbildning och anser att synergieffekterna mellan dem behöver stärkas. Kommittén anser därför att man bör öka det politiska engagemanget för icke-formell utbildning och avsätta en större budget för detta lärande eftersom det främjar ungdomars mognadsprocess och sociala integration och lär dem om aktivt deltagande och utvecklingen av demokratiska värderingar, och dessutom är det ett bra instrument för att stödja en fredskultur.

2.9 Rörlighet inom den akademiska världen och utbildningsväsendet: i riktning mot ett undanröjande av kunskapsklyftan

2.9.1 Rörlighet för ungdomar är ett centralt inslag i svaret på de utmaningar som Medelhavsområdet står inför. I själva verket är migrationen i arabländerna ett symptom på det sociala utanförskap som högkvalificerade ungdomar befinner sig i. Följaktligen behöver man främja ett slags migration som gynnar både ursprungsländerna och mottagarländerna. Detta innebär att man bör förbättra erkännandet av färdigheter och kvalifikationer, samt underlätta rörligheten för akademiker och förbättra den rättsliga ramen för villkoren för inresa och vistelse i EU för medborgare i grannländer när det gäller forskning, studier, elevutbyte, yrkesutbildning och volontärarbete.

2.9.2 Samtidigt är kunskapsklyftan en av de djupaste klyftorna mellan de båda sidorna av Medelhavet, och EESK anser därför att åtgärder bör vidtas för att främja produktion och spridning av vetenskaplig och akademisk kunskap, samt att man bör skapa och främja nätverk för kunskap och gemensam forskning i Europa-Medelhavsområdet. Vidare anser kommittén att det är nödvändigt att främja översättning av akademiska och vetenskapliga alster, särskilt från och till arabiska.

2.9.3 EESK insisterar också på att man bör främja rörlighet för studenter, lärare, forskare, akademiker och vetenskapsmän med hjälp av vistelser, utbyten och praktikperioder som en central faktor för främjandet av den akademiska kvaliteten och ungdomars anställbarhet – genom en förstärkning av det faktiska genomförandet av programmet Erasmus + länderna i Euromedregionen och genom att uppnå resultat – samt för spridningen av kunskap och främjandet av interkulturell dialog.

2.10 Medier och interkulturell dialog: centrala faktorer för tolerans

2.10.1 De lokala mediernas mångfald, oberoende och professionalitet är garantier för sociala framsteg och hjälper dessa medier att fungera som katalysatorer för förändring i länderna i grannskapet.

2.10.2 EESK understryker behovet av att främja dialog och samarbete mellan medierna i Europa-Medelhavsområdet för att förbättra och förstärka yrkesstandarderna och de rättsliga ramarna för dessa. Det är också viktigt att bidra till att garantera och skydda pressfriheten och yttrandefriheten.

2.10.3 Det är mycket viktigt att erkänna mediernas betydelse när det gäller att förbättra den interkulturella dialogen och främja respekt, tolerans och ömsesidig förståelse. Mot bakgrund av att en negativ inställning till västerlandet blir allt vanligare söder om Medelhavet och med hänsyn till den ökande populismen och främlingsfientligheten i Europa är det mer nödvändigt än någonsin att vidta åtgärder för att bekämpa denna typ av budskap för att motverka att folk, kulturer och religioner ställs mot varandra i ett polariserat, svartvitt och exkluderande synsätt.

2.10.4 EESK välkomnar i detta sammanhang lanseringen av projekt som värnar om respekten för Europas mångfald och främjar tolerans och information fri från vinklingar, stereotyper och snedvridna uppfattningar, såsom observationscentrumet mot islamofobi i de spanska medierna⁽¹²⁾ som främjar information fri från rasism. Kommittén uppmanar vidare lanseringen av övergripande projekt i detta syfte.

2.10.5 Utöver säkerhetsaspekten kan bristen på möjligheter, särskilt för ungdomar, vara en bidragande faktor till instabilitet och utgöra en av orsakerna till radikaliserings. Det är nödvändigt att förebygga och bekämpa extremism och rasism genom att främja interkulturell dialog. Detta innebär att institutioner och nätverk för interkulturell och interreligiös dialog bör förstärka sina synergieffekter och öka sin komplementaritet för att åstadkomma en mer relevant inverkan.

⁽¹²⁾ <http://www.observatorioislamofobia.org/>

2.10.6 Förebyggandet av radikaliserings och våldsamma extremism bör involvera de ekonomiska och sociala råden i Medelhavsområdet, de ekonomiska och sociala aktörerna och det civila samhället som helhet. För detta ändamål behövs mekanismer för utbyte och samarbete med en anslagen budget, och man behöver ta itu med frågor som rör rättvisa, bristande jämställdhet, hatpropaganda, ungdomsarbetslöshet och analfabetism som en del av en bredare satsning på avradikalisering som också innefattar främjande av den interkulturella dialogen. I detta avseende är det värt att erinra om det arbete som utförs av EU:s nätverk för kunskaps spridning om radikaliserings (RAN) ⁽¹³⁾ och dess kompetenscentrum.

2.10.7 EESK anser att det är mycket viktigt att uppmuntra utbyten mellan intellektuella, konstnärer och kulturella aktörer i området eftersom de har en förhållandevis stor inverkan på den sociala omvandlingen, genom främjande av gemensamma projekt som är inriktade på att uppmuntra dialog och ömsesidig förståelse. Kommittén efterlyser även bättre samordning och samarbete när det gäller skyddet av kulturarvet och när det gäller att öka kunskapen om de olika kulturella och konstnärliga discipliner som finns i Europa-Medelhavsområdet och förståelsen av dem som ett värdefullt redskap för sammanhållning och vår kunskap om varandra.

2.11 Det civila samhället och synergieffekter mellan sociala aktörer: forum för integration och debatt

2.11.1 Den ekonomiska krisen och främlingsfientligheten norr om Medelhavet, men också strävan efter yttrandefrihet och kampen för mänskliga rättigheter i länderna på den södra sidan, är faktorer som starkt påverkar möjligheterna att utöva ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter i samhällena i länderna runt Medelhavet.

2.11.2 I detta sammanhang framgår av Europaparlamentets betänkande om främjandet av mänskliga rättigheter från november 2015 ⁽¹⁴⁾ att man bör öka stödet till det civila samhället. Trots detta är det civila samhällets organisationer i länderna söder om Medelhavet fortfarande inte tillräckligt synliga med tanke på deras ansträngningar och, i vissa fall, de risker de tar, samt den roll de spelar när det gäller att främja social förändring. De ekonomiska och sociala råden i Medelhavsområdet kan i detta sammanhang spela en roll som spridnings-, mötes- och debattplattformar.

2.11.3 Kommittén konstaterar att föreningslivet är ett forum som bidrar till integration. Vidare anser EESK att kommissionen behöver öka stödet för projekt som genomförs av det organiserade civila samhället genom dess ekonomiska och sociala organisationer och sammanslutningar samt de nätverk som dessa ingår i, samt intensifiera partnerskapen och synergieffekterna mellan de olika berörda aktörerna.

2.11.4 EESK anser att Europa-Medelhavsområdets ministrar bör samarbeta i konkreta projekt, med toppmötet för Medelhavsområdets ekonomiska och sociala råd och liknande institutioner, utan att detta minskar stödet till medborgar- och kulturföreningar.

2.12 **Kvinnan** i centrum när det gäller ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter

2.12.1 Vid tre konferenser för Europa-Medelhavsområdets ministrar om hur kvinnans roll i samhället kan stärkas – i Istanbul 2006 ⁽¹⁵⁾, Marrakech 2009 ⁽¹⁶⁾ och Paris 2013 ⁽¹⁷⁾ – åtog sig regeringarna att genomföra de överenskomna åtagandena: lika rättigheter för kvinnor och män när det gäller deltagande i politisk, ekonomisk, medborgerlig och social verksamhet; bekämpning av alla typer av våld mot och diskriminering av kvinnor och flickor; samt åtgärder i syfte att förändra attityder och beteenden för att uppnå jämställdhet och främja kvinnors självbestämmande, inte bara med avseende på deras rättigheter utan också i praktiken.

2.12.2 Trots de lagändringar som gjorts i länderna i södra Medelhavsområdet anser UNDP att man fortfarande är långt ifrån att uppnå jämställdhet när det gäller ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

2.12.3 EESK noterar att det finns ett stort gap mellan å ena sidan de officiella uttalandena, institutionernas förslag och till och med den gällande lagstiftningen och å andra sidan den verklighet som kvinnor upplever dagligen i sina samhällen. Kommittén påpekar att de nationella lagarna måste harmoniseras med konstitutionerna och att man behöver täppa till de rättsliga kryphål som fortfarande tillåter diskriminering av kvinnor.

⁽¹³⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network

⁽¹⁴⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2015-0344+0+DOC+XML+V0//SV>

⁽¹⁵⁾ <https://www.euromedwomen.foundation/pg/en/documents/view/4224/ministerial-conclusions-on-strengthening-role-of-women-in-society>

⁽¹⁶⁾ <https://www.euromedwomen.foundation/pg/en/documents/view/4756/second-ministerial-conclusions-on-strengthening-role-of-women-in-society>

⁽¹⁷⁾ <https://www.euromedwomen.foundation/pg/en/documents/view/4226/third-ministerial-conclusions-on-strengthening-role-of-women-in-society>

2.12.4 EESK vill i detta sammanhang framhålla behovet av att ställa medel till förfogande för att utbilda och informera de grupper som ansvarar för att säkerställa en effektiv tillämpning av lagstiftningen – domarkåren, brottsbekämpande myndigheter, företag, utbildningsinstanser, medier, institutioner såsom de ekonomiska och sociala råden, osv.

2.12.5 För att stärka rättigheterna och uppnå bättre resultat rekommenderar EESK när det gäller jämställdhetsfrågor att de lokala myndigheterna samarbetar med det civila samhällets organisationer, eftersom de har tillgång till den mest relevanta informationen om befolkningens problem och behov. Detta samarbete mellan olika aktörer kan stödjas genom bidrag som förmedlas från den akademiska världen (universitet och specialiserade kunskapscentrum). Ett exempel är stiftelsen för kvinnor i Europa-Medelhavsområdet⁽¹⁸⁾, som har genomfört en informationskampanj mot barnäktenskap tillsammans med sammanslutningen för kvinnorrättighetsföreningar, Marrakechs regionala myndighet, Cadi Ayyad-universitetet, den regionala kommissionen för mänskliga rättigheter och andra lokala organ.

2.12.6 Mot bakgrund av detta uppmanar EESK ministrarna i de länder som är medlemmar i unionen för Medelhavsområdet att ta dessa aspekter i beaktande vid nästa ministerkonferens samt att avsätta ekonomiska anslag till dessa åtgärder och kampanjer.

2.12.7 EESK påpekar att det får stora konsekvenser om man inte tar hänsyn till punkterna ovan. Barnäktenskap, skolavhopp och, till följd av detta, undergrävandet av kvinnors ställning på arbetsmarknaden och i det politiska livet, är några av de faktorer som har en negativ inverkan på möjligheten att utöva rättigheter, särskilt för kvinnor och flickor.

Bryssel den 18 oktober 2017.

Georges DASSIS
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

⁽¹⁸⁾ <https://www.euromedwomen.foundation/>.